

Undersökning om betydande miljöpåverkan

2020-06-16

tillhörande program för

norra Himmelstalund

med närområde inom Himmelstalund i Norrköpings kommun

SPN 2019/0128 214

SAMRÅDSHANDLING

1. Syftet med undersökning om betydande miljöpåverkan

Enligt 6 kapitlet 3 § miljöbalken (MB) ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning när en detaljplan eller ett program ska upprättas eller ändras. Den strategiska miljöbedömningens första steg, enligt 6 kapitlet 5-6 §§ MB, är att undersöka om genomförandet av detaljplanen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras.

Om en verksamhet enligt 7 kapitlet 28a § MB kräver tillstånd eller om planen förutsätter verksamhet enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) 2 §, punkt 2 och 6 § eller bilagan till denna förordning antas planen alltid medföra en betydande miljöpåverkan.

Genomförandet av en detaljplan antas alltid medföra en betydande miljöpåverkan om planområdet får tas i anspråk för de ändamål som anges i 4 kapitlet 34 § plan- och bygglagen (PBL).

Bedömningarna är preliminära. Ny kunskap som tillförs planarbetet kan innebära att bedömningarna måste omvärderas.

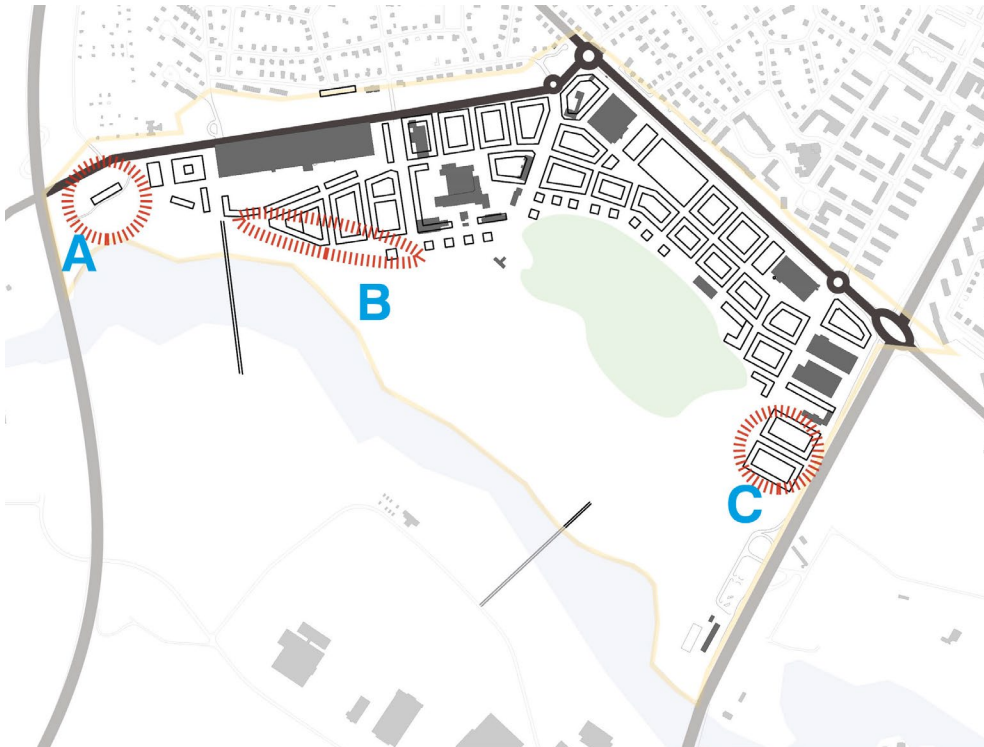
2. Motiverat ställningstagande

Genomförandet av delar av programmet bedöms medföra en betydande miljöpåverkan. Då det geografiska området för hela programområdet är omfattande och tidsperspektivet mycket långt, har samhällsbyggnadskontoret bedömt att det är tydligare att ta fram miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) i arbetet med de detaljplaner där det krävs.

3. Alternativ lokalisering

En alternativ lokalisering är inte aktuell med anledning av programmets syfte.

4. Miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning

Samhällsbyggnadskontorets bedömning är att det kommer krävas miljökonsekvensbeskrivningar för:

A -Den plats dit ställverket avses flyttas. Detta på grund av användningen av marken för ställverk samt att den rödlistade växten Buskvicker finns på platsen idag.

B -Blir ett högt hus aktuellt ska en MKB göras för att bland annat utreda dess påverkan på kulturmiljön. Även den bebyggelse som är planerad på tidigare obebyggd mark bör utredas med en MKB.

C -Bebyggs koloniområdet som föreslagits i programmet behövs en MKB då det är gammal jordbruksmark som bebyggs.

5. Programmets syfte

Syftet med programmet är att ta ett helhetsgrepp på ett större omvandlingsområde, norr om Motala ström inom Himmelstalund; ”norra Himmelstalund”. Programmet visar hur området på ett tydligt sätt knyts samman med omgivande stadsdelar och skapar en lättorienterad gatustruktur. Målet för norra Himmelstalund är en stadsdel där bostäder, kontor och service blandas med verksamheter som inte är störande. Målet för programdokumentet är att utreda området på en övergripande nivå för att det sedan ska vara ett stöd i det fortsatta arbetet med detaljplaneläggning.

6. Undersökning om betydande miljöpåverkan för miljöaspekter

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
PÅVERKAN PÅ MILJÖMÅL			
<i>Nationella och regionala miljömål</i>	X		
Programmet föreslår i huvudsak exploatering på redan ianspråktagen mark. Växt och djurliv påverkas vid bebyggelse på nuvarande kolonilotter samt på mark där växten Buskvicker finns idag.			
<i>Miljöorienterade mål i Norrköpings kommuns aktuella budget</i>			X
Programmet följer målen i budgeten.			
PÅVERKAN PÅ LAGSTIFTADE SKYDD			
	J	K	N
<i>Riksintressen: 3 och 4 kapitlet MB om hushållning av mark och vatten</i>			X
Programmet påverkar inte de riksintressen som finns inom programområdet.			
<i>5 kapitlet MB om miljö kvalitetsnorm (luft, vatten eller mark)</i>			X
I dagsläget avleds dagvattnet från fastigheterna inom programområdet via ledningar till recipienten Motala ström som angränsar till området. Vattenförekomsten Motala Ström Glan-Bråviken (SE649609-152033) har statusklassningen "otillfredsställande ekologisk potential" och "uppnår ej god kemisk status". Enligt miljö kvalitetsnormerna, MKN ska Motala ström uppnå "god ekologisk potential 2027" och "god kemisk ytvattenstatus" med undantag för kvicksilver och bromerad difenyleter, PBDE.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
7 kapitlet MB om skydd (Natura 2000, naturreservat, kulturresevat, landskapsskydd, biotopskydd, strandskydd, skyddsområde för vattentäkt)		X	
Inom programområdet föreslås bebyggelse inom strandskydd (som är 100 meter från strandlinjen upp på land och utöver vatten). Då detaljplaneläggning blir aktuellt där får bedömning göras igen om en MKB behövs. Möjligheten för ett 30 våningar högt hus föreslås i anslutning till Himmelstalundsfältet. I arbetet med kommande detaljplan där, kommer en MKB att tas fram.			
9-15 kapitlet MB (tredje avdelningen) om anmälan eller tillståndsprövning (täkt, avfall, farligt material, avhjälpandeåtgärd för förorenade områden med mera)		X	
Det finns kända föroreningar inom programområdet som kommer behöva tas om hand. Det finns även risk för ytterligare föroreningar som kommer utredas vidare i detaljplaneskedet.			
Fornlämningar och byggnadsminnen	X		
Det finns kända fornlämningar inom programområdet. En arkeologisk utredning etapp 2 är beställd och resultatet från den kommer att arbetas in i programmet inför dess godkännande.			
ÖVERENSSTÄMMER MED KOMMUNALA RIKTLINJER	J	K	N
Program	X		
Denna punkt är inte aktuell då det inte finns något program på platsen sedan tidigare.			
Översiktsplanen	X		
Programmet överensstämmer med översiktsplanens intentioner.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Riktlinjer för bostadsbyggande	X		
<p>Programmet följer riktlinjer för bostadsbyggande. Bebyggelse planeras i ett centrumnära läge, på redan ianspråktagen mark. Det är dessutom nära till kollektivtrafik och rekreation och vatten. Bostäder ska finnas i olika upplåtelseformer, storlekar och prisklasser. Bostäderna ska även vara i framkant vad gäller klimatanpassning och miljöcertifiering.</p>			
Dagvattenhantering	X		
<p>Programområdet är inte beläget i en lågpunkt och det finns möjlighet till fördröjning inom programområdet. I översiktsplanen finns två översvämningssytor utpekade inom programområdet. I samråd med Nodra AB kommer eventuella översvämningssytor att placeras på lämplig plats. En dagvattenutredning för programmet är under framtagande och kommer vara klar till godkännandet av programmet.</p>			
Naturvård	X		
<p>Inom programområdet finns en faunadepå för alm som kan flyttas på i samråd med ekolog, när det blir aktuellt med detaljplan för berört område.</p>			
Gemensam klimatvision för Linköping-Norrköping	X		
<p>Genom att bygga en tät stadsdel skapas ett underlag med resenärer för kollektivtrafik som gör att bussen eller spårvagnen kan gå ofta, vilket i sin tur gör att fler människor väljer att åka kollektivt. I programmet framhålls att den nya exploateringen ska vara i framkant vad gäller miljötänk på flera plan, det ska vara enkelt att cykla och krångligare att åka bil, odling blir möjligt och själva byggnaderna bör vara miljöcertifierade.</p>			
PÅVERKAN PÅ MARK, VATTEN OCH ANDRA RESURSER			
Mark (föroreningar, erosion, skred, sättningar med mera)	X		
<p>Det förekommer kända markföroreningar inom området. Det kan även finnas ännu okända föroreningar. I detaljplaneprocessen kommer detta att utredas grundligare.</p> <p>För möjligheten att anlägga en bro över Motala ström har en geoteknisk utredning beställts. Resultatet av denna kommer att arbetas in i programmet inför godkännande.</p>			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Vatten (flödesriktning, grundvattenkvalitet, vattentillgång med mera)		X	
En brokoppling över Motalaström kan möjligen påverka vattenflöden. Det får utredas vidare när samhällsbyggnadskontoret vet var bron ska ligga och hur den ska utformas.			
Luft och lokalklimat (luftrörelse)		X	
Höga hus kan möjligtvis orsaka ett blåsigare lokalklimat. Blir ett riktigt högt hus aktuellt bör en vindutredning tas fram i detaljplaneskedet.			
Djurliv och vegetation (förändring av sammansättning eller antal, minskning eller införande av art. Skapas någon barriär? Påverkas biologisk mångfald?)	X		
<p>Inom programområdet finns den rödlistade och fridlysta växten Buskvicker. Exakt placering av ställverket får därför utredas i detaljplaneskedet. Eventuella intrång i växtplatsen ska prövas av Länsstyrelsen enligt Artskyddsförordningen.</p> <p>I samband med programmet har en naturvärdesinventering tagits fram. Exploatering föreslås öka mot vattnet vilket kan påverka växt- och djurliv. Detta utreds vidare i detaljplaneskedet. Inventering av häckfågel och fladdermöss pågår. Resultatet kommer att arbetas in i programmet inför godkännande.</p> <p>I vissa delar av programområdet kommer trädplantering ske där det idag är parkering. Det kan öka den biologiska mångfalden.</p>			
Landskaps- och stadsbild	X		
I anslutning till Himmelstalundsfältet föreslås ny bebyggelse vilket påverkar upplevelsen av delar av fältet. Upplevelsen av det stora öppna landskapsrummet kvarstår dock. För att kunna exploatera närheten av fältet utan att påtagligt störa det kulturella- eller landskapsvärdet planeras en arkitekttävling på platsen.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Miljöpåverkan från omgivande verksamhet		X	
För att programmets mål ska bli verklighet i sin helhet krävs att ställverket och vissa verksamheter flyttar. Programområdet kan börja planläggas innan ställverket flyttat. Flytt av verksamheter är tänkt att ske succesivt och vissa, icke störande verksamheter kan finnas kvar inom programområdet.			
Transporter/kommunikation (minskning eller ökning, investering)		X	
Troligtvis kommer fordonstrafiken ligga kvar på liknande nivå som idag. Transport av varor kommer minska då industrimarken minskas, istället kommer personbilstrafiken att öka då bostäder byggs. Förhoppningsvis kommer merparten av persontransporterna ske via cykel och kollektivt.			
Rekreation	X		
Rekreationen påverkas positivt då omgivande bostadsområden får en genare och bättre väg till existerande rekreationsområden. Existerande skogsområde planeras att rustas upp och lekplats att läggas till. Ett nytt promenadstråk planeras längs Motala ström som kopplar an till befintligt stråk "runt Åbackarna".			
Kulturmiljö		X	
Höga hus planeras i närheten av Himmelstalundsfältet. På fältet finns hällar med ristningar. Husen ska utformas med hänsyn till hällristningarna.			
Jordbruksmark			X
Påverkas inte då ingen jordbruksmark tas i anspråk.			
Nuvarande mark- och vattenanvändning		X	
Marken är i huvudsak redan ianspråktagen och består till största del av parkering, byggnader och industrimark. Påverkan bedöms därför främst bli marginell då endast mindre områden föreslås bebyggas som inte tidigare varit ianspråktagna.			
Inte förnyelsebara naturresurser			X
Påverkas inte.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
PÅVERKAN PÅ MÄNNISKORS HÄLSA	J	K	N
<i>Ljus (bländande ljussken)</i>		X	
Möjligtvis reflektioner av solljus i nya byggnader.			
<i>Luftkvalitet (föroreningar, lukt, partiklar)</i>		X	
Trafiken i området bedöms bli som tidigare. Programområdet avgränsas av flera större vägar varför en partikelutredning är tillsatt för att undersöka så att luften är god nog för bostäder.			
<i>Buller och vibrationer</i>	X		
Under byggtiden kommer buller och vibrationer uppstå. De verksamheter som etablerar sig inom programområdet efter byggnation ska inte vara störande utan anpassade för att kunna vara nära bostäder.			
<i>Risk (farliga verksamheter, farligt gods, radon, allergener, översvämning med mera)</i>			X
Till den på platsen (korsningen Riksvägen/Finspångsvägen) existerande bränslestationen kommer transport med farligt gods. I programmet planeras att bränslestationen tas bort varför det inte bedöms bli någon påverkan.			
KLIMATPÅVERKAN	J	K	N
<i>Påverkan</i>	X		
Ny bebyggelse innebär alltid en påverkan på klimatet. Påverkan på klimatet blir mindre då marken till största del redan är exploaterad.			
Fjärrvärme finns inom programområdet. Visionen för den nya stadsdelen är att den ska vara klimatsmart och i framkant för miljövänligt byggande och leverne.			
Genom att planera för enkel och nära cykel- och kollektivtrafik, underlättas en vardag med färre bilresor. Den blandstad som det planeras för i programmet möjliggör också att på nära håll handla och utnyttja olika typer av service. Även möjlighet till rekreation finns inom cykelavstånd för hela familjen.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
KLIMATANPASSNING	J	K	N
<i>Högre temperaturer</i>		X	
Där byggnader planeras, planeras en ganska hög exploatering. Det kan göra att den lokala temperaturen stiger. Å andra sidan består marken redan idag, i stor utsträckning av asfalt där det inte är bebyggelse. I framtiden planeras även för grönska och träd mellan husen vilket får ner temperaturen. I programmet föreslås det träd längs utvalda gator och på allmänna platser vilket stärker de gröna sambanden och hjälper till att hålla nere temperaturen.			
<i>Ökad nederbörd och översvämningar</i>	X		
En teknisk utredning för dagvatten håller på att tas fram, för att säkra att ytor avsätts i programmet för hantering av större vattenmängder. Det finns stora allmänna ytor att leda vatten till vid extrema regn. Resultatet från den tekniska utredningen arbetas in i programmet inför dess godkännande.			
<i>Stigande havsnivåer</i>			X
Programområdet är högt beläget och är inte beläget nära havet, det påverkas därför inte direkt av stigande havsnivåer.			
<i>Risker för ras, skred och erosion</i>		X	
En geoteknisk undersökning håller på att tas fram för att hitta bästa placeringen för bro över Motala ström. I de kommande detaljplanerna kommer geoteknik att utredas vidare. Stora delar av programområdet är bebyggt idag.			
ÖVRIGT	J	K	N
<i>Uppstår kumulativa eller tillfälliga miljöeffekter</i>			X
Inga uppenbara kumulativa miljöeffekter (som var för sig är begränsande men som tillsammans kan vara betydande) är identifierade.			
<i>Betydande miljöpåverkan i näraliggande kommun eller land</i>			X
Påverkas inte.			

7. Undersökning om betydande miljöpåverkan för sociala aspekter

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
SOCIAL HÅLLBARHET	J	K	N
<i>Nationella folkhälsomål</i>	X		
I programmet underlättas för fysisk aktivitet genom att göra det enkelt att cykla samt att ta sig till idrottsanläggningar via en ny bro över Motala ström. Nya cykelbanor knyter an till befintliga och underlättar även för besökare att ta sig till rekreationsområden som Himmelstalundsfältet, idrottshallar och skogspartiet. Genom att minska bilars förekomst och hastighet på gatorna inne i det nya bostadsområdet minskas barns utsatthet i trafiken. Genom att ta fram ett program för ett större område möjliggör samhällsbyggnadskontoret för allmänhet att lämna synpunkter för ett större sammanhang.			
<i>Jämställdhet</i>	X		
Genom en hög exploatering möjliggörs att området trafikeras av kollektivtrafik. Kvinnor reser kollektivt i större utsträckning än män. En blandstad med förskola, skola, matbutik och restauranger underlättar också vardagen för både kvinnor och män, och mest för den person som oftast handlar och hämtar på förskola/skola. Äldreboende i närheten möjliggör också att en närstående äldre person kan bo inom gångavstånd.			
<i>Tillgänglighet</i>	X		
En lättorienterad gatustruktur gör det enklare för personer med funktionsvariationer att röra sig inom området. Bättre kopplingar och gångvägar med belysning underlättar också.			
<i>Barnperspektiv</i>	X		
I den nya stadsdelen ska bilen parkeras i dess utkant eller köra långsamt inom området, vilket underlättar för barn att på ett tryggt vis transportera sig själva till fots eller cykel. En tydlig gatustruktur gör det enkelt för barn att orientera sig i området. Förskola och skola planeras inom området vilket underlättar för barn att ta sig till skolan själva. Programmet är beläget nära rekreation dit större barn kan cykla själva. Genom att spara och utveckla skogspartiet inom programområdet för spontan lek. Ny lekplats planeras.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Sammanhållen stad	X		
Genom att bygga en tät stad på tidigare industrimark i ett centrumnära läge möjliggörs ett underlag för restauranger och handel både för de som bor i det nya området och i omkringliggande bostadsbebyggelse. Staden byggs samman.			

8. Medverkande tjänstemän

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har upprättats av Malin Hallor i samverkan med Magnus Gullstrand på samhällsbyggnadskontoret i Norrköpings kommun.

Samhällsbyggnadskontoret

Julia Stenström Karlsson
enhetschef detaljplanering

Malin Hallor
planarkitekt

9. Referenser

Utredningar för programmet

Antikvarisk förundersökning "Strömbrytarna". Wilund arkitekter och antikvarier. 2019-04-11.

Fördjupat kulturmiljöunderlag Himmelstalund. Wilund arkitekter och antikvarier. 2020-05-28.

Naturvärdesinventering Himmelstalund. Naturcentrum AB. 2020-01-31.

PM Trafik Himmelstalund norra. Norrköpings Kommun. 2020-05-20.

Utveckling av Himmelstalundsstaden. CF Møller architects. 2020-03-18.

Kommunala handlingar och riktlinjer

Arkitekturstaden Norrköping, Antagen av kommunfullmäktige 27 augusti 2018, diarienummer: KS 2018/0693. Norrköpings kommun

Budget 2017 och plan 2018-2020. Norrköpings kommun.

Cykelplan för Norrköpings tätort 2006. Tekniska kontoret, Norrköpings kommun, 2006-01-26.

Dagvatten, Riktlinjer för dagvattenhantering i Norrköpings kommun, Dagvattengruppen, Norrköpings kommun, 2009-03-19, antagen av kommunstyrelsen 2009-05-26.

Gemensam översiktsplan för Linköping och Norrköping. Linköpings kommun och Norrköpings kommun. Juni 2010.

Naturvårdsområden, Intranätskartan DIKA, Norrköpings kommun. 2020-04-05.

Riktlinjer för bostadsbyggande, SPN 2011/0259 263, Stadsbyggnadskontoret, Norrköpings kommun, antagen av kommunfullmäktige 2014-09-29.

Riktlinjer för en tillgänglig och användbar utemiljö. Tekniska kontoret, Norrköpings kommun, 2008-01-24.

Riktlinjer för ny och ombyggnation av lekmiljöer. Tekniska nämnden, Norrköpings kommun, 2012-12-20.

Riktlinjer för utveckling av Norrköpings parker. Tekniska kontoret, Norrköpings kommun, 2007-11-15.

Översiktsplan för staden. Norrköpings kommun. Antagen i kommunfullmäktige 2017-06-19.

Övriga referenser

Flygbullerberäkningar, Utfall 2010, Norrköping flygplats, mars 2010.

Kommuntäckande markradonundersökning Norrköpings kommun. SGI Statens geotekniska institut. Linköping 1990-01-16.

Minskade utsläpp av växthusgaser från bebyggelse – Checklista för kommunal planering, Motala kommun, Länsstyrelsen Östergötland och Linköpings universitet, november 2010.

Magnetfält och hälsorisker. Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten, 2009.

Natur och Kultur: miljöer i Östergötland, naturvårdsplan och kulturminnesprogram. Länsstyrelsen i Östergötlands län, 1983.

Riktvärden för buller, Infrastrukturinriktning för framtiden, proposition 1996/97:53, Riksdagen 1997.

Riskhantering i detaljplaneprocessen, Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods, Länsstyrelserna i Skånes, Västra Götalands och Stockholms län, september 2006.

SGU, jordartskarta, 2015. <http://www.sgu.se>

VISS Vatteninformationssystem Sverige, Länsstyrelsen, juni 2020.
<https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA57602430>

Vägledning för hälsokonsekvensbedömningar med fokus på social och miljömässig hållbarhet R2005:39. Statens folkhälsoinstitut. Stockholm, 2005.

Inventering av åkerranunkel och buskvicker vid trafikplats Bråvalla. Pro Natura 2015.

Kartläggning av bebyggelse med risk för höga temperaturer, Artikelnummer: 19043-2, Folkhälsomyndigheten 2019